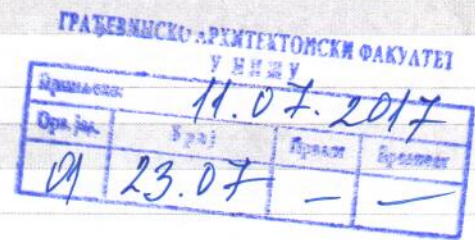

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име Станимировић, Драган Мирко
Датум и место рођења 22.12.1977. Београд

Основне студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм Архитектура
Звање дипломирани инжењер архитектуре
Година уписа 1996/1997
Година завршетка 2004/2005
Просечна оцена 8.5

Магистер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Докторске студије

Универзитет Универзитет у Нишу
Факултет Грађевинско-архитектонски факултет
Студијски програм Архитектура
Година уписа 2007
Остварен број ЕСПБ бодова 120
Просечна оцена 10 (десет)

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације Архитектура српског православног храма – утицаји и развој у првим деценијама XXI века
Име и презиме ментора, звање Др Нађа Куртовић Фолић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације НСВ број 8/20-01-008/15-016
У Нишу, 16.09.2015. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна 348 (334 нумерисаних страна)
Број поглавља 8
Број слика (шема, графикона) 185
Број табела 6
Број прилога /

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Станимировић, М., Дабић, М: Литургијска функција у архитектури српског православног храма, <i>Црквене Студије</i>, Ниш, 2017, бр. 14, стр. 689 – 702, ISSN 1820-2446.</p> <p>Рад третира значајну тему просторне организације српског православног храма, кроз истраживање теолошког програма српског православног храма проистеклог из анализе литургијског процеса. Своје анализе аутори спроводе на примеру цркве у манастиру Светог Јована Богослова. Рад садржи два основна дела и то: Архитектонска Ерминија из угла архитекте и Храм из угла теолога, што раду даје специфичну тежину у покушају дефинисања функције и просторне композиције храма. У наставку, на анализама основе цркве у манастиру Светог Јована Богослова аутори јасно указују на основне литургијске функције и положај простора који им је намењен. У закључку аутори дају предлог једноставне шеме литургијске функције храма произашле из претходно спроведених анализа. Допринос научном истраживању српске православне архитектуре постигнут је оригиналном презентацијом неопходног теолошког програма цркве у форми ауторских цртежа и схема.</p>	M24
2	<p>Станимировић, М.: Процес пројектовања дома молитве, <i>Црквене Студије</i>, Ниш, 2015, бр. 12, стр. 567 – 584, ISSN 1820-2446.</p> <p>Приказани су методолошки поступци процеса пројектовања дома молитве на Старој планини. Након анализе процеса стваралаштва и проблематике архитектонског пројектовања, упоређене су сакрална архитектура и процес архитектонског пројектовања. Детаљно су приказане фазе процеса пројектовања (анализа задатка, природне и историјске карактеристике, функционално-технолошки утицаји, функционално-технички утицаји, концепти решења, одређења и развој пројекта). Праћењем ових процеса, који припадају методологији архитектонског пројектовања, отворена је тема пројектовања православног храма. Избором специфичног пројектног задатка (дома молитве), сужен је оквир истраживања, који не садржи теолошки програм храма. Допринос научном истраживању српске православне архитектуре постигнут дефинисањем основне структуре храма, представом слојева у хоризонталном и вертикалном смислу, у форми ауторских цртежа и схема.</p>	M24
3	<p>Stanimirović, M., Petrović (Stanković), V., Jovanović, G.: Contemporary Interior Design of Serbian Orthodox Temple, <i>Proceedings of the Conference Importance of Place</i>, 2015, vol. 3 No. 1, pp. 91 – 102, ISSN 2232-965X.</p> <p>Истраживање у овом раду се бави српским православним црквама саграђеним у скорје време. На карактеристичним примерима Ниша и Београда, истражени су елементи ентеријера са циљем документовања постојећег стања. Структуру сваког примера чине анализе примењених средстава у обликовању амбијента, који чини ентеријер: иконе и фреске; обрада зидова, сводова и подова; природно и вештачко осветљење. Допринос научном истраживању српске православне архитектуре постигнут је креирањем препорука шта треба да садржи савремени српски православни храм и како се треба односити према овом делу културног наслеђа.</p>	M33
4	<p>Станимировић, М.: <i>Црква Свети Никола код Планинице</i>, Центар за црквене студије, Ниш, 2010, 112 стр.: илустр.; 21 cm, ISBN 978-86-84105-31-0.</p> <p>Књига је резултат научног истраживања нашег културног, посебно градитељског наслеђа на једном религијском објекту. Указује на вишеструки значај цркве и манастира као хришћанског храма, као историјског и националног споменика културе, као носиоца духовне и материјалне културе. Геоисторијски део садржи документовани преглед положаја у простору и историју манастира. У трећем делу књиге илустровано је приказана архитектура цркве Свети Никола. У четвртм делу књиге приказани су живописи на фасадама и живопис у цркви, а посебно је дат преглед икона и иконостаса. Допринос научном истраживању српске православне архитектуре постигнут је оригиналном презентацијом архитектуре и сликарства цркве Свети Никола у форми ауторских цртежа и схема.</p>	M44
5	<p>Stanimirović, M., Jovanović, G., Obradović, T.: Forma hrama, <i>Zbornik radova Građevinsko-arhitektonskog fakulteta</i>, Niš, 2012, br. 27, str. 115 – 124, ISSN 1452-2845.</p> <p>У овом раду се принципи пројектовања у архитектури повезују са начелима теорије форме у стварању правила визуелне форме архитектуре. Форма храма, која зависи од унутрашњег и спољашњег поретка у складу са теолошким програмом, може се представити поједностављеним формама, комбинацијом пет Платонових тела. Анализом познатијих храмова и њихових сведених форми приказује се слободно и разнолико обликовање објекта исте функције. Рад чине следећа поглавља: О архитектури, О теорији форме, О визуелној форми архитектуре, Форме храма, Примери и Закључак. Допринос научном истраживању сакралне архитектуре постигнут је оригиналном презентацијом црквеног устројства у форми ауторских цртежа и схема.</p>	M52
6	<p>Станимировић, М.: Пројекат „Храмови о храмовима”, <i>Стубови баштине</i>, Ниш, 2016, бр. 2, стр. 79 – 83, ISSN 2466-328X.</p> <p>У овом раду је презентован ауторски пројекат ”Храмови о храмовима”. Главни циљ пројекта је публикација и филмовање серије разговора којима се представља савремена архитектура српских православних храмова. Секундарни циљеви пројекта су унапређење методологије архитектонског пројектовања храмова, унапређење и дефинисање теолошког програма храма, осветљавање настанка савремених храмова, доказивање непостојања крутих правила градитељства савремених српских православних храмова, очување културног и духовног наслеђа, као и измештање уобичајеног погледа на (у) храмове Божје. Допринос пројектовању и научном истраживању српске сакралне архитектуре постигнут је документовањем различитих процеса пројектовања српских православних храмова новијег доба и дефинисањем суштине архитектуре храма.</p>	

Станимировић, М., Кондић, С., Николић, В.: Идејно решење православног храма Свети Милутин, Каталог са архитектонске групне изложбе *Тријенале архитектуре*, Ниш, 2015, стр. 16.

- Истраживање (Идејно решење) је урађено према Пројектном задатку, који је доставила Црквена општина Житорађе, Грађевинско-архитектонском факултету у Нишу. Надлежни Епископ дефинисао је величину цркве (60-70 м²) и неопходне делове храма (купола, западни трем и изнад њега звоник). Остале услове дала је општинска служба. Пројекат презентован на архитектонској групној изложби документује преговоре између наручиоца и пројектаната и незванично одбијање идејног решења цркве, које није су складу са замишљеном сликом храма, коју формира Наручиоц. Допринос пројектовању сакралне архитектуре постигнут је истраживањем црквених правила на основу кога је постигнут циљ да се у складу са литургијском функцијом објекат обликује на савременији начин.

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.

ДА

Кандидат Мирко Д. Станимировић поднео је захтев Грађевинско-архитектонском факултету Универзитета у Нишу, број 23/07 28.04.2017. године, за именовање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под називом "Архитектура српског православног храма – утицаји и развој у првим деценијама XXI века".

У складу са Правилником о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације, кандидат је уз захтев поднео:

- 8 (осам) одштампаних и повезаних примерака докторске дисертације;
- примерак докторске дисертације у PDF формату на диску, у складу са Упутством за обликовање, објављивање и достављање докторских дисертација за дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу;
- доказ да као првопотписани аутор има најмање један рад објављен је у часопису категорије М21; М22; М23; М24 и М51 или припада категорији СУА1;
- доказ да као првопотписани аутор има најмање један рад објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу или факултет Универзитета у Нишу.

На основу анализе поднетог захтева, пратећег материјала и према условима Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Нишу, Статута Грађевинско-архитектонског факултета у Нишу и Правилника о поступку припреме и условима за одбрану докторске дисертације, Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације констатује да кандидат Мирко Станимировић, дипломирани инжењер архитектуре, испуњава све услове предвиђене за оцену и одбрану докторске дисертације.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Дисертацију чини осам поглавља. У првом, уводном поглављу јасно су дефинисани предмет и проблем истраживања, полазишта и циљ истраживања. Формулисани су задаци истраживања, описана је методологија истраживања и приказан је преглед досадашњих истраживања, све у складу са научном облашћу из које је урађена теза.

У оквиру другог поглавља анализиран је преглед појаве и развоја српске православне архитектуре кроз делове који истражују настанак српске православне архитектуре у контексту утицаја византијске и архитектуре западних земаља, развој градитељских облика српске православне архитектуре у периоду турске владавине, српско православно градитељство у XIX и првој половини XX века и развој српских православних храмова у другој половини XX и у првим деценијама XXI века. На основу анализе развоја српске православне архитектуре у различитим друштвеним, државним и културним приликама у Србији потврђен је став да су догматизовани облици стварања настали под друштвено-идеолошким утицајем. На основу критичке анализе досадашњих истраживања, ставова аутора објављених у расположивој литератури и теренских истраживања докторанда утврђене су примарне карактеристике црквених правила и архитектуре српског православног храма.

У трећем поглављу је анализирана функција српског православног храма и установљена веза са просторном организацијом за одвијање обреда и архитектонском формом у функцији ликовне обраде ентеријера. Расправљане су трансформација иконографског програма и промене у правилима грађења. Истраживањем просторне организације, која је неопходна за одвијање литургије и за реализацију иконографског програма, доказано је да се спољашња и унутрашња функција храма могу потпуно остварити у новопроектованим црквама, које су обликоване у складу са постулатима савремене архитектуре, односно да не морају еkleктички понављати облике цркава из претходних периода. Допринос процесу концептуалног пројектовања српских православних храмова постигнут је јасним дефинисањем теолошког и иконографског програма и њиховим презентацијама у форми ауторских цртежа и схема, као полазишта којима се формулишу препоруке за пројектовање будућих српских православних цркава.

У четвртном поглављу, у складу са анализираним историјским развојем, литургијским и иконографским програмима српских православних храмова, формиран је полазни критеријум стварања српских православних

цркава, из којег произилазе основна типологија и тенденција развоја православних храмова у другој половини XX и у првим деценијама XXI века у Србији.

У петом поглављу, приказани су и дискутовани резултати истраживања, нерешени проблеми истраживања и препоруке за даља истраживања. Циљ истраживања је остварен формулисањем предлога за унапређење процеса пројектовања српског православног храма, на основу анализе постојећих и вредновања новијих српских православних храмова, те сопствених аргументованих ставова којима се обједињено делује на архитектонске функције облика, знака, обреда и ликовне обраде ентеријера.

У последњим поглављима је дата коришћена литература, попис и порекло илустрација и индекс појмова, места и имена споменутих у дисертацији.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације *(до 200 речи)*

Структура садржаја, постављена у фази пријаве докторске дисертације је у потпуности реализована. У складу са циљем, задацима и предметом истраживања који су јасно постављени у пријави и обрађени у уводу дисертације, методом синтезе кандидат је дошао до закључака који по свом карактеру представљају допринос научном истраживању српске православне архитектуре. Резултати истраживања су јасно наведени и аргументовано образложени. Закључци су јасно формулисани и представљају одговоре на све постављене циљеве.

Истраживањем су утврђене основне карактеристике црквених правила и досадашње архитектуре српског православног храма. Утврђене су узрочно–последичне везе између правила грађења Српске православне цркве и архитектуре православних храмова са стварним друштвеним, геополитичким и економским променама. Непостојање строгих правила грађења, на која се често нереално позивају наручиоци, доказано је формулисањем рационалног објашњења зашто и када су градитељи одступали од архитектуре наслеђених узора, и на који начин су такви објекти у потпуности одговорили литургијским захтевима. Препоруке будућег развоја савременог српског православног градитељства изведене су из објективног тумачења разлога због којих у XX и XXI веку није дошло до природне еволуције црквених облика у односу на средњевековно градитељство.

На основу тока истраживања и закључака који су на основу њих изведени Комисија констатује да су постављени циљеви истраживања у потпуности испуњени.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације *(до 200 речи)*

Комисија сматра да је докторанд дао најважнији допринос доказивањем да је литургијски програм и све остале захтеве за неометано извођење црквених функција могуће испунити креативним пројектовањем архитектонских облика који не понављају временом већ исцрпљене узоре. Као један од изнетих доказа је и приказ еволутивног развоја црквених облика који се јасно уочава у средњовековном српском православном градитељству. Поред овог, кандидат је дао допринос научном истраживању српске православне архитектуре анализом функција српског православног храма у контекстима просторне организације за одвијање обреда и ликовне обраде ентеријера. У складу са анализираним историјским развојем, литургијским и иконографским програмима српских православних храмова, формиран је критеријум стварања српских храмова, из којег произилазе основна типологија и тенденција развоја православних храмова у другој половини XX и у првим деценијама XXI века у Србији. Сумирањем утицаја под којима се развија архитектура српских православних храмова и дефинисањем основних и неопходних функција храма, предложене су препоруке за унапређење креативног процеса у архитектури српског православног храма XXI века. Допринос процесу пројектовања српских православних храмова постигнут је јасним текстуалним дефинисањем теолошког и иконографског програма и њиховим презентацијама у форми ауторских цртежа и схема, као подлоге за креативно, концептуално пројектовање. Комисија констатује да су формулисане препоруке за унапређење процеса пројектовања веома применљиве у пракси, односно да кандидатова теоријска разматрања могу бити веома корисна свим пројектантима црквених грађевина.

Значај дисертације следи из њене научне оправданости и заснива се на друштвеној потреби дефинисања архитектонске слободе у креирању савременог српског православног храма, ради унапређења архитектонске науке у складу са захтевима савремене архитектонске теорије и праксе. За потребе истраживања израђени су поједини оригинални цртежи основа цркава. На исти начин израђене су оригиналне илустрације иконографског и литургијског програма у православном храму које у графичком смислу имају функцију теоријске подлоге за будуће архитектонске пројекте.

Оцена самосталности научног рада кандидата *(до 100 речи)*

Дисертација кандидата је оригинални научни рад из области архитектонског пројектовања и теорије и историје архитектуре. Кандидат је показао способност да самостално истражује, исправно користи методологију научног истраживања и писања, као и да интерпретира добијене научне резултате докторске дисертације.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу детаљног прегледа и анализе докторске дисертације Мирка Станимировића, Комисија закључује следеће:

- садржај дисертације одговара називу и дефинисаним циљевима;
- кандидат поседује квалитетно знање из области научног истраживања;
- приступ научном проблему је актуелан, иновативан и подстицајан за даља истраживања;
- кандидат је дао оригинални научни допринос у области предложене теме;
- кандидат је делове истраживања презентовао научној јавности у форми научних радова, на адекватан начин.

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације позитивно оцењује докторску дисертацију Мирка Д. Станимировића под називом „Архитектура српског православног храма – утицаји и развој у првим деценијама XXI века“ и предлаже Наставно-научном већу Грађевинско-архитектонског факултета Универзитета у Нишу да донесе одлуку о усвајању извештаја о оцени докторске дисертације.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовану Комисије

8/20-01-005/17-028

Датум именовања Комисије

04.07.2017.

Р.
бр.

Име и презиме, звање

Потпис

Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	<p>Др Нађа Куртовић Фолић, редовни професор председник, ментор</p> <p>Архитектура (Научна област)</p> <p>Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, у пензији, ангажована на Докторским студијама Грађевинско-архитектонског факултета Универзитета у Нишу (чл. 78 Закона о високом Образовању Републике Србије) (Установа у којој је запослен)</p>	
2.	<p>Др Горан Јовановић, ванредни професор члан</p> <p>Архитектура (Научна област)</p> <p>Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)</p>	
3.	<p>Др Даница Станковић, ванредни професор члан</p> <p>Архитектура (Научна област)</p> <p>Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)</p>	
4.	<p>Др Весна Стојаковић, ванредни професор члан</p> <p>Архитектура (Научна област)</p> <p>Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду, Департман за архитектуру и урбанизам (Установа у којој је запослен)</p>	
5.	<p>Др Ана Момчиловић-Петронијевић, доцент члан</p> <p>Архитектура (Научна област)</p> <p>Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)</p>	

Датум и место:

Ниш, 10/07/2017